

Skovdyrkeren

Øerne

Nr. 101 - marts/april 2025

Skovejere vil forene skovdrift og biodiversitet

Indhold

Skovejer Jens Peter Rønholt får penge for at lade træer blive stående i skoven
Side 10-13

Leder	2
Kort nyt	3
Skovdrift i balance.....	4
Skoven bruges som sommerhus.....	8
Slut med vildtagre	9
Tilskud til at bevare træer.....	10
Ekspert kritiserer målinger	14
Rådgiver forsvarer måleværktøj.....	17
Stor interesse for skovrejsning	18
Nekrolog.....	21

Forsidebilledet: Ægteparret Klaus Ingemann Nielsen og Barbette Hjelmberg blev skovejere for fem år siden. De ejer nu 66 hektar skov ved Næstved. For dem er det vigtigt at kunne kombinere skovdyrkning med stort fokus på natur og biodiversitet. Foto: Jens Mathiasen

Biodiversitet og frihed i skovbruget

Hans Christian Teisen,
formand for
hovedbestyrelsen

Interessen for biodiversitet i skoven vokser.

Det gælder i høj grad fra politisk side – men også flere og flere skovejere vægter natur og biodiversitet højt. I dette nummer af Skovdyrkeren sætter vi fokus på skovdyrkning og biodiversitet.

Nye tilskudsordninger åbner muligheder for ejere, som ønsker at udvikle dele af deres skove med flere gamle træer og mere dødt ved.

Du kan blandt andet læse om en skovejere i Sønderjylland, der har valgt at benytte sig af tilskudsordningen Biodiversitetsskov. Ordningen giver støtte til at frede mindst 12 træer pr. hektar, som skal stå til naturligt henfald. Det er til gavn for

arter, som trives i gamle træer og dødt ved.

Hos Skovdyrkerne bakker vi op om de mange nye muligheder for at forbedre biodiversiteten.

Men vi insisterer også på, at der fra politisk side skal sikres fuld frihed til ejerne. De private ejere kender deres skove bedst, og det er afgørende, at der er frihed til selv at vælge metode og driftsformål. Det gælder uanset, om man vil satse på forstlig skovdyrkning, natur og biodiversitet eller en kombination.

Og når vi er ved biodiversitet i skovene. Som EU-medlemsland skal Danmark rapportere til EU om naturtilstanden i danske skove. Men som du kan læse i bladet, lyder der nu markant kritik af måleværktøjet bag rapporterne. Kritikken kommer fra en af landets absolutte eksperter i skovnatur, nemlig Erik Buchwald. Han kalder det danske måleværktøj misvisende og mener, at Danmark overimplementerer EU's habitatdirektiv.

Det er en sag, vi følger. Vi insisterer på, at danske skovejere skal kunne stole på fagligheden af myndighedernes målinger – det samme må gælde EU, som naturligvis skal have oplyst det sande billede af skovenes naturtilstand.

*Det er afgørende,
at der er frihed
til selv at vælge
metode og
driftsformål.*

God læselyst!

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry

www.skovdyrkerne.dk

Ansvarshavende redaktør: Henrik Fredslund-Petursson
Redaktør: Jens Mathiasen / jma@skovdyrkerne.dk

Layout: Landbrugsmedierne
Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X

Myndighedernes mål om 75.000 hektar urørt skov er nu nået. Arkivfoto.

Nu er der udlagt 75.000 hektar urørt skov i Danmark

Målet om at udlægge 75.000 hektar dansk skov som urørt er nu nået.

Lidt over 70.000 hektar af de urørte skove ligger på statens arealer, mens resten er fordelt på offentlige og private grunde. Dermed er størstedelen af statens skove nu uden skovdrift.

Ifølge minister for grøn trepart, Jeppe Bruus, er det en historisk beslutning, der vil give kommende generationer rigere naturoplevelser. Han peger på, at flere naturlige skovsøer og moser vil genskabes, mens gamle træer får lov at dø naturligt og skabe levesteder for et rigt dyreliv.

Der er allerede planer om endnu mere urørt natur – i alt 100.000 hektar i forlængelse af den grønne trepart. Den sidste udpegning inkluderer områder ved Oksbøl, Nymindégab, Fanø og flere andre steder i landet.

Ny platform skal hjælpe lokale treparter

Som led i den grønne trepart skal 15 procent af Danmarks landbrugsarealer tages ud af drift og omlægges til skov og natur. Det er kommunerne og de 23 lokale treparter, som får ansvaret for at gennemføre indsatserne lokalt. Nu har styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø udviklet et nyt digitalt værktøj til at gennemføre omlægningerne.

Værktøjet hedder MARS, og det åbnede

i begyndelsen af februar. Her kan kommunerne og de lokale treparter indtegne projekter og lave planer for den samlede arealomlægning. Eksempelvis kan værktøjet hjælpe kommuner, private og rådgivere til at se, om der er potentiale for arealomlægning i et bestemt område. Læs mere om de lokale treparters arbejde med arealomlægning på lokale-treparter.dk.

Dansk skovbrug kan spille en stor rolle i byggeriets grønne omstilling. Arkivfoto.

Ny rapport om træ i byggebranchen

En ny undersøgelse fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning ved Københavns Universitet viser, at dansk skovbrug kan få byggebranchen et godt stykke ad vejen mod en mere klimavenlig fremtid.

Rapporten viser, at dansk skovbrug kan bidrage væsentligt til at møde efterspørgslen efter biogene byggematerialer med indenlandsk produktion. Men ifølge rapporten kræver det, at der fokuseres på strategisk skovforvaltning og udnyttelse af biogene ressourcer.

Dansk Skovforening glæder sig over konklusionerne.

- Det er en utrolig interessant undersøgelse. Vi skal være 10,5 milliarder mennesker på kloden i 2050. Vi forventer, at yderligere tre til fire milliarder rykker op i den globale middelklasse i samme periode.

- Det kommer til at give et gigantisk træk på alle kendte ressourcer. Træ bliver helt afgørende for, at vi kan gennemføre en grøn omstilling, siger Anders Frandsen, direktør i Dansk Skovforening på foreningens hjemmeside.

Rapporten har titlen "Skove og træers klimapotentiale". Den er en del af et større Realdania-projekt om biogene byggematerialer.

Johnny Christensen (t.h.) hjælper med vildtpleje og andre projekter i skoven. Han er pensioneret skytte.

Skovejere vil gøre en forskel for natur og biodiversitet

Klaus Ingemann Nielsen og Barbette Hjelmberg blev skovejere for fem år siden. De dyrker 66 hektar skov ved Næstved. Strategien er at bruge skovens indtægter til at forbedre natur og biodiversitet.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Et rådyr løfter hovedet og kigger sig omkring. Et splitsekund senere springer det i skjul i tykningen.

- Så du det, spørger Klaus Ingemann Nielsen og peger ud på skovengen, hvor dyret græssede.

- Ja, der er mange, og de elsker at stå i lysningerne, svarer Johnny Christensen.

Den store bestand af råvildt er velkommen i skoven. Faktisk bliver bestanden plejet med vildtstriber og mineralsten. Der bliver sørget for masser af lysninger og åbne græsenge imellem bevoksningerne.

- Vi dyrker skoven, men samtidig har vildtpleje, natur og biodiversitet høj prioritet.

- Vores mål er, at overskuddet fra skovdriften skal bruges til at forbedre natur og biodiversitet herude, siger,

I samarbejde med kommunen er der anlagt et nyt vandløb, som nu slynger sig langs med kanten af skoven.

Klaus Ingemann Nielsen og går længe ind i skoven.

Skovejer for fem år siden

Klaus Ingemann Nielsen blev skovejer for fem år siden, da han sammen med sin kone Barbette Hjelmberg købte skoven på 66 hektar få kilometer fra udkanten af Næstved.

Skoven står på meget varierende bonitet. Omkring halvdelen af arealet er gruset sandjord, hvor der tidligere har været grusgrav. Den anden halvdel er gammel landbrugsjord. Der er en del lave områder med mose og enkelte paragraf tre-områder.

Den primære træart er 20-årig skovfyr, som står i en bevoksning på 14 hektar. Derudover er der mindre rødgranbevoksninger og mange lysåbne arealer, som afpudses til gavn for vildtet.

Ægteparret bor i København. De får

Skovfyrren forynger sig velvilligt på de sandede arealer. På billedet ses et tidligere afdrevet skovfyr-areal, hvor der nu er et næsten komplet dække af selvforvænget fyr.

Vildtet bliver plejet med vildtstriber.

→ hjælp til det praktiske i skoven af Johnny Christensen. Han er pensioneret skytte, og bor et kvarters kørsel fra skoven.

- Jeg hjalp også den tidligere ejer, og jeg kender skoven ret godt. Jeg nyder at kunne hjælpe ejerne – og så er det jo også en god mulighed for at komme lidt hjemmefra, siger Johnny Christensen og smiler.

Nyanlagte vandløb

Længere fremme i skoven falder terrænet. Jorden er lavere og mere fugtig, og her indrammes skovbrynet af et lille vandløb, som slynger sig igennem landskabet.

Klaus Ingemann Nielsen kigger ned langs vandløbet.

- Projektet her er nyt. Sammen med

Næstved kommune fik vi omlagt en gammel drænløbet til det her åbne vandløb, siger han og tilføjer, at kommunens biologer har været meget engagerede i projektet.

- Vandløbet er nu blevet slynget, og der er blandt andet lagt sten ud for at skabe mere liv i vandet. Det er virkelig blevet et godt projekt, som gavner natur og biodiversitet. Det passer godt ind i vores driftsformål i skoven, siger Klaus Ingemann Nielsen.

Balance i driften

Parret vil gerne dyrke skoven, men der skal være en god balance med natur og biodiversitet.

Det hjælper Skovdyrkerne med.

- Jeg har haft besøg af Rasmus Larsen fra Skovdyrkerne Øerne. Han gjorde mig opmærksom på konceptet Artsrig Driftsskov, hvor rådgivningen netop tager udgangspunkt i at finde en god balance imellem skovdyrkning og biodiversitet, siger Klaus Ingemann Nielsen.

Der er nu udarbejdet en rapport om, hvordan der er muligt at forbedre natur og biodiversitet samtidig med at fastholde skovdyrkningen.

- Skovfogederne Ninna og Frederikke har været meget herude. De har udarbejdet en rapport om mulighederne på baggrund af en skovgennemgang. Det er spændende læsning, og planen er, at vi kommer til at benytte den færdige rapport i vores fremtidige projekter herude,

For ejeren Klaus Ingemann Nielsen er det vigtigt, at skoven dyrkes i god balance med natur og biodiversitet.

Om skoven

- 66 hektar, Ejers af Klaus Ingemann Nielsen og Barbette Hjelmberg.
- 14 hektar 20-årig skovfyr samt blandet løv og mange lysåbne arealer.
- Blandet bonitet. Fra let gruset sandjord til lavområder og mose.
- Driftsformålet er at dyrke skoven og benytte indtægterne til at forbedre natur, jagt og biodiversitet.
- I skoven arbejdes der med tiltag fra Artsrig Driftsskov, som er et partnerskab mellem Københavns ZOO, Vesterskoven I/S og Skovdyrkerne, der fokuserer på at øge biodiversitet i private produktions-skove. Der er udarbejdet rapport, som beskriver, hvordan biodiversiteten kan fremmes i god balance med forstlig dyrkning af skoven

20-årig skovfyr fylder meget på skovkortet, og den selvforrynger sig gerne.

siger Klaus Ingemann Nielsen.

Tynding for vildtet

Turen rundt i skoven går forbi store arealer med 20-årig skovfyr.

Skovfyrren forrynger sig velvilligt på de sandede arealer. Det ses tydeligt på et tidligere afdrevet skovfyr-areal, hvor der nu er et næsten komplet dække af selvforrynget fyr.

Et af de kommende projekter er at få skovfyr-bevoksningen tyndet.

- Det normale er jo at tynde for at skabe de mest rette træer til tømmer. Men også her vil vi gribe det anderledes an. Vi vil tynde, så vildtet bliver tilgodeset med flere lysninger inde i bevoksningen.

- Tyndingen vil give mere lys i skov-

bunden, så selvforryngelsen kan skabe et grønt dække og en bevoksning i flere etager med mere struktur. Tyndingstræet vil vi selvfølgelig afsætte bedst muligt, og så vil vi benytte indtægten til forbedringer af skoven, forklarer han.

Klaus Ingemann Nielsen gør det klart, at parret ikke har købt skoven for at optimere produktion af tømmer.

- Vi ser derimod ejerskabet af skoven som vores mulighed for at gøre en lille forskel for natur og biodiversitet. Så længe vi ejer skoven, vil vi fortsætte med at dyrke den i god balance med naturen, fastslår han.

Klaus Ingemann Nielsen og Barbette Hjelmberg bruger skoven som sommerhus. De har aldrig fortrudt, at de købte skov for fem år siden.

Par forelskede sig i 66 hektar skov på Sydsjælland

Klaus Ingemann Nielsen anede intet om skovbrug eller jagt, da han for fem år siden købte skov sammen med sin kone. I dag nyder parret deres skov ved Næstved.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

66 hektar skov lyder måske ikke som den nemmeste løsning.

I hvert fald ikke, hvis man er på ud-kig efter et sommerhus, som afveksling til bopælen i København.

Men for fem år siden forelskede Klaus Ingemann Nielsen og Barbette Hjelmberg sig i en skov ved Næstved – og i dag bruger de skoven som sommerhus.

- Vi kiggede også på nedlagt gård i Nordsjælland, og vi kiggede efter sommerhus med stor grund. Men vi faldt for skoven her ved Næstved. Da vi fik skoven fremvist, var vi faktisk ikke i tvivl om, at vi ville være skovejere, siger Klaus Ingemann Nielsen.

Stejl læringskurve

Klaus Ingemann Nielsen er uddannet økonom og hans kone er jurist.

De kendte ikke til skovdyrkning – eller til det at være skovejere.

- Læringskurven har været stejl – men utrolig spændende, fortæller Klaus Ingemann Nielsen.

- Som noget af det første meldte jeg mig til en masse kurser på Skovskolen for at få den mest basale viden på plads.

- Nu kan jeg godt kende træarter og fagudtryk. Jeg har også fået en grundlæggende viden om skovdrift. Men jeg anede intet om skovdyrkning, da vi købte skoven, siger han.

Skovdyrkerne har været en del af læringen.

- Jeg meldte mig ind i Skovdyrkerne med det samme. Kort tid efter kom skovfoged Rasmus Larsen fra Skovdyrkerne Øerne på rådgivningsbesøg.

- Det fik jeg meget ud af. Rasmus og jeg svinger godt sammen, og det var også igennem Rasmus, at vi blev opmærksomme på Skovdyrkerens koncept Artsrig Driftsskov, som vi benytter os af i dag, siger Klaus Ingemann Nielsen.

Skoven som fristed

I dag bruger parret skovejendommen flittigt.

- Der er bygget et nyere træhus her på skovejendommen. Det gør det muligt at være i skoven uanset årstid. Vi er nok hernede i hvert fald hver anden weekend – også her om vinteren, fortæller Klaus Ingemann Nielsen.

Han tilføjer, at familiefester og sammenkomster bliver afholdt i skoven. Derudover er parrets to drenge flittige brugere af skoven.

- De er begge i tyverne og holder af at være hernede med deres venner, siger Klaus Ingemann Nielsen.

Ingen salgstanker

I løbet af de sidste fem år er kærligheden til skoven kun blevet større.

- Vi er utroligt glade for de muligheder, der er her. Vi har ikke fortrudt det et eneste øjeblik, siger Klaus Ingemann Nielsen.

De har ingen tanker om at sælge igen.

- Jeg ser skoven som et meget langsigtet familieprojekt. Faktisk kunne det være sjovt, hvis vores drenge har lyst til at overtage en dag og fortsætte med at drive og udvikle skoven efter os, siger han.

Ny EU-lov spænder ben for vildtagre

Dele af den nye afskovningsforordning EUDR er trådt i kraft. Forordningen definerer etablering af vildtagre som skovrydning, og det er forbudt.

Ifølge de nye EUDR-regler må skovejere ikke rydde skov. Skovrydning er i EUDR defineret som omlægning af skov til landbrugsformål.

Den definition falder vildtagre ind under.

- Det er et stort problem for lodsejere, der ønsker at etablere nye vildtagre på afdriftsarealer, oplyser Dansk Skovforening.

Det fældede træ fra arealerne vil nemlig ikke kunne sælges lovligt efter den 30. december 2025.

Det er skæringsdatoen for, hvornår træ og træprodukter i omsætning skal være i overensstemmelse med reglerne i EUDR, hvis de er fremstillet efter den 29. juni 2023.

Efter 30. december 2025 gælder EUDR-reglerne for al fremstilling af træ og træprodukter.

Spænder ben for skovejere

Begrænsningerne kan spænde ben for skovejeres mulighed for at øge jagtværdien gennem etablering af nye vildtagre.

- Det er en meget ærgerlig begrænsning for de mange danske skovejere, der har jagt som en væsentlig del af forretningen. Desværre er der ikke gode udsigter til at få lavet reglerne om, fordi der er tale om EU-lovgivning, siger politisk konsulent i Dansk Skovforening Frederik Falk-Sørensen.

Brud på reglerne vil give markante sanktioner.

- Sanktionerne er først og fremmest påbud om lovliggørelse. I sidste ende vil træ, der er kommet ulovligt på markedet fra omlagte arealer, skulle fjernes efter det er solgt, tilføjer han.

Skovloven gør det ellers lovligt at

Den nye afskovningsforordning definerer etablering af vildtagre som skovrydning – og det er der forbud imod.

etablere vildtagre på fredsskovsarealer, fordi det er tilladt at have op til 10 procent lysåbne arealer. Men det er underordnet fremadrettet, da EUDR har forrang for dansk lovgivning.

Vildtagre bliver ramt

EUDR-forordningen er ellers blevet udskudt, så den først træder i kraft ved udgangen af 2025.

Men forordningens krav om, at salg af træ og træprodukter ikke må føre til

skovrydning og skovforringelse gælder allerede – og endda med tilbagevirkende kraft helt tilbage fra den 31. december 2020.

Skovrydning er i EUDR defineret som omlægning af skov til landbrugsformål. Det dækker over arealer med midlertidige afgrøder - både et- og flerårige afgrøder. Det gælder også arealer med permanente enge og græsange, der i mere end fem år i træk anvendes til græssende dyr eller til foderafgrøder.

Det falder vildtagre ind under – og derfor bliver de danske skovejere nu ramt.

Dansk Skovforening vil udarbejde en spørgsmål/svar-sektion for skovejere, som vejledning til, hvordan skovejere overholder bestemmelserne i EUDR.

-jma

Skovejer Jens Peter Rønholt er godt tilfreds med ordningen. Det er en overskuelig måde at sikre indtægt fra skoven samtidig med, at der bliver gjort en indsats for biodiversiteten.

Jens får penge for at lade træer blive stående i skoven

Sønderjysk skovejer har fået tilskud til biodiversitetsskov. Ordningen giver penge til skovejere, som vælger at frede træer i skoven.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Emil Kristoffer Kristensen banker et galvaniseret søm ind stammen på en stor tveget bøg.

Sømmet fikserer en lille metalplade, som han har placeret i øjenhøjde.

Fredet, står der på pladen.

- Videre til næste, siger hans makker, skovfoged Casper Westphalen Mathiesen. Han har GPS med i rygsækken og har allerede plottet træets position ind i et program på sin Ipad.

De to går længere frem i skoven og finder en kroget eg i skovbrynet.

- Den her eg måler vi også ind, siger

Casper Westphalen Mathiesen.

Skovfoged-elev Emil Kristoffer Kristensen rykker et nyt skilt op af lommen og smækker det fast på egetræet. Træet er nu fredet og skal blive stående, indtil det er rådnet væk.

Op til 65.000 kroner pr. hektar

De to skovdyrker-fagfolk er i Jens Peter Rønholts skov ved Hammelev i Sønderjylland. Her har ejeren søgt og fået tilskud til ordningen biodiversitetsskov.

Det betyder, at der skal findes 12 løvtræer pr. hektar, som skal fredes til henfald. Alt efter træart og diameter kan skovejeren opnå støtte på op til 65.900

Store, tvegede og krogede træer er optimale til ordningen.

kroner pr. hektar.

Derudover er det et krav at benytte ekstensiv skovdrift på arealet 20 år frem i tiden. Det inkluderer blandt andet et forbud imod at bruge sprøjtemidler i skoven, og man skal prioritere naturlig foryngelse.

Attraktiv ordning

For ejeren Jens Peter Rønholt er ordningen attraktiv.

- Jeg valgte at gå med i ordningen, fordi det er en overskuelig måde at sikre en indtægt fra skoven samtidig med, at vi hjælper biodiversiteten på vej.

- Jeg er på vej imod de 86 år, og jeg har ikke længere medhjælpere. Det her er nemmere end at gå i gang med skovninger, som vi ellers har gjort tidligere, siger Jens Peter Rønholt.

Han ejer i alt 44 hektar skov, men ikke alt er med i ordningen.

- Vi har valgt at lade halvdelen af vores skov gå med i ordningen. Det er to skovarealer på i alt omkring 22 hektar, siger Jens Peter Rønholt.

Oplagt mulighed

Det er skovfoged Casper Westphalen Mathiesen, Skovdyrkerne Syd, som har stået for ansøgningsarbejdet og de praktiske registreringer.

Han ser det som en god mulighed for skovejeren.

- Skoven er en god østjysk løvskov, og vi er i et Natura 2000-område. Så vi er alligevel underlagt begrænsninger i forhold til skovdriften. Derfor er ordningen en oplagt mulighed for at skabe en fornuftig indtægt i skoven, siger skovfogeden.

De rigtige træer

Fagfolkene går længere ned igennem skoven.

Casper Westphalen Mathiesen kigger sig omkring. Han måler brystdiameter på et par bøge, og er koncentreret om at →

Casper Westphalen Mathiesen måler brystdiameter på træet. Der skal findes 12 biodiversitetstræer pr. hektar.

Træerne markeres med et lille metalskilt med skriften 'Fredet'.

- finde de bedst egnede træer til fredning.
- Det er vigtigt, at vi freder de rigtige. Vi går efter stor brystdiameter, og så må det gerne være krogede og tvegede træer.
 - Det er jo heldigvis sådan, at de bed-

ste biodiversitetstræer er dem, som har mindst skovbrugsmæssig værdi, fortæller han.

Populær ordning

Ordningen er populær. Skovfogeden op-

lyser, at han har søgt og fået tilskud til omkring 280 hektar biodiversitetsskov.

- Det betyder, at vi nu skal ud og markere omkring 3.400 træer med fredningsskilte, så der ligger noget af en opgave forude i de kommende uger, siger han.

Han mener, det er en god ordning. Ikke mindst for ejere, som måske har svært tilgængelige skovarealer.

- Det er helt oplagt til ejere af løvskov på lav jord eller på skrænter, hvor skoven er svær at dyrke forstligt optimalt.

- Ordningen kan også være relevant for skovejere, som har natur og biodiversitet som det primære driftsformål. Hvis skoven indeholder et fornuftigt antal store løvtræer pr. hektar, så kan det godt blive til et ganske fornuftigt tilskud, siger han.

Han gør også opmærksom på restriktionerne.

Træer med hulheder eller andre skader er oplagte som biodiversitetstræer, oplyser skovfogedelev Emil Kristoffer Kristensen.

- Man skal huske på, at de udpegede træer skal bevares til henfald – det hedder sig, at de er fredet, indtil de ikke længere kan erkendes. Det vil med andre ord sige rigtig mange år frem i tiden.

- Dertil kommer, at selve skoven pålægges pesticidfri drift i 20 år. Derudover skal man prioritere at benytte selvforyngelse. Sprøjteforbuddet kan risikere at blive et problem, hvis der for eksempel er meget brombær, siger skovfogeden.

- Men jeg vil sige, at restriktionerne er rimelige – og de går ikke meget ud over den måde, som de fleste ejere alligevel dyrker løvtræsskove på i dag, fortsætter han.

Nem ansøgningsproces

Ejer Jens Peter Rønholt er godt tilfreds med forløbet. Han afviser ikke, at han måske vil benytte sig af ordningen igen på et senere tidspunkt.

- Ansøgningsprocessen har været meget nem. Min skovfoged Casper Westphalen Mathiesen har klaret det hele for mig. Så det kunne ikke være nemmere.

- Jeg vil ikke udelukke, at jeg vil søge tilskud til mere af skoven fremover. Det vil jeg tage stilling til på et senere tidspunkt. Men der er jo ikke garanti for, at ordningen vil blive åbnet igen på de nuværende vilkår fremover, siger Jens Peter Rønholt.

Udover skoven på 44 hektar hører der 160 hektar landbrugsjord til ejendommen. Størstedelen af jorden er bortforpagtet, mens den resterende del er lagt ud i græsfolde til brug for 60 privatopstaldede rideheste.

Om ordningen

Ordningen skal fremme og bevare biodiversiteten på skovarealer og sikre stabile levesteder for truede arter.

Hvad kan man få tilskud til?

- Man kan få et samlet tilskud til at bevare gamle træer og benytte ekstensiv skovdrift.
- Træerne skal henfalde naturligt ved at stå og forgå. Det døde ved skal blive liggende, og der skal som udgangspunkt benyttes naturlig foryngelse ved frøfald samt begrænset jordbearbejdning.
- For at kunne søge tilskud skal der bevares 12 træer per hektar. Man kan kun få tilskud til bevaring af hjemmehørende løvtræer.

Tilskudsstørrelse

- 13.800 - 65.900 kr. pr. hektar. Det afhænger af træernes diameter og træart.
- Tilskuddet er et engangsbeløb, som udbetales efter godkendelse af projektet.
- Minimum 0,5 hektar skov pr. ansøgning. Engangsbeløbet skal være mindst 30.000 kr.

Krav efter tilsagn

- Arealet skal være pålagt fredskovspligt, inden man søger om udbetaling.
- Det skal indberettes til Landbrugsstyrelsen, hvilke træer på arealet, man vil bevare, og hvor træerne er placeret. Styrelsen tinglyser arealet.
- De tinglyste træer skal beskyttes, indtil de er rådnet væk.
- Det tinglyste areal bliver pålagt krav om ekstensiv skovdrift i 20 år. Her gælder blandt andet at foryngelse skal ske naturligt, og der må ikke anvendes gødning eller kemisk bekæmpelse.

Ansøgning

- Ansøgningsrunden for 2025 er åben frem til 24. april.
- Ordningen ansøges via digitalt ansøgningsskema i Landbrugsstyrelsens portal Tast selv.

Du er velkommen til at kontakte Skovdyrkerne for rådgivning og hjælp med ansøgning.

- Ordningen er populær. Jeg har søgt og fået tilsagn til omkring 280 hektar biodiversitetsskov, fortæller skovfoged Casper Westphalen Mathiesen.

Ekspert i opråb: Misvisende målemetode dumper danske skove

Vildledende målemetode dumper naturtilstanden i danske skove, påpeger ekspert. Danmark risikerer sanktioner fra EU på grund af de misvisende målinger.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Naturen i Danmarks skove dumper. Det er konklusionen i de rapporter, som Danmark sender til EU.

Men de dystre rapporter er forkerte.

For målemetoden er skæv, og målingerne er misvisende.

Det påpeger Erik Buchwald, ekspert i

skovnatur og biodiversitet.

- Som eksempel dumper Suserup Skov på alle målepunkter. Men skoven har ligget urørt i flere hundrede år og repræsenterer den absolut ypperste naturtilstand.

- Det er naturligvis ikke naturen i Suserup Skov, der dumper. Det er måleværktøjet. De fejlagtige målinger bety-

der, at vi indrapporterer misvisende informationer til EU om naturtilstanden i danske skove, siger Erik Buchwald.

Fornuftig udvikling

Det er EU's habitat-direktiv, som pålægger Danmark at rapportere om skovenes naturtilstand. Det skal gøres hvert sjette år.

Danmark skal indrapportere naturtilstanden hvert sjette år jævnføre EU's habitatdirektiv.

Erik Buchwald påpeger, at Danmark overimplementerer EU's habitatdirektiv. Han afviser, at naturtilstanden i danske skove er til dumpekarakter.

Og ifølge Erik Buchwald er det simpelthen fagligt forkert at beskrive skovenes naturtilstand med dumpekarakter. Tværtimod.

- På alle de parametre, der indgår i det politiske ambitionsniveau, er skovene blevet bedre, efter at habitatdirektivet trådte i kraft i 1992. Vi har fået større skovareal, mere løvskov, mere naturskov, mere dødt ved med mere.

- Og det er netop kravet i direktivet – at vi skal opretholde eller forbedre skovene, siger Erik Buchwald.

- Derfor piner det mig, hver gang jeg ser, at Danmark rapporterer til EU, at vores skove har det ad helvede til. Det er simpelthen ikke rigtigt, fastslår han.

Voldsom overimplementering

Erik Buchwald ved, hvad han taler om.

Han har en erhvervs-Ph.d. i biodiversitet. Fra 1999 til 2013 var han ansat i Natura 2000-teamet i Naturstyrelsen.

For at gøre opmærksom på problemerne har han sendt et åbent brev til minister for grøn trepart, Jeppe Bruus.

- Det er ganske alvorligt, at vi i Danmark stiller helt urealistisk høje krav til naturtilstand. Med den nuværende målemetode overimplementerer vi EU-kravene og går langt videre, end der er lagt op til i habitat-direktivet, siger han.

- Derfor opfordrer jeg den ansvarlige minister Jeppe Bruus til, at den kommende danske EU-rapportering kommer til at følge ambitionsniveauet i direktivet. På den måde vil vi måske kunne komme til at klare nogle af kravene i den nye naturforordning fra EU, lyder det.

Tidligere metode var bedre

Den kritiserede målemetode er udviklet af Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (DCE). Metoden har været benyttet til rapportering fra 2013 og frem.

Erik Buchwald forklarer, at der tidligere blev brugt en mere gennearbejdet rapporteringsmetode, som en række organisationer bakkede op om.

- Før 2013 rapporterede man efter en målestok, som var udviklet grundigt i samarbejde med en lang række aktører. Det var blandt andre KL, DOF, Danmarks Naturfredningsforening, forstfolk, biologer med flere. Det var en god og virkelighedsnær metode med bred opbakning, siger han.

Det gav helt andre konklusioner.

- Den tidligere målemetode fastslog, at omkring ni ud af ti skovtyper var i forbedring og i gunstig status, siger han.

Men DCE ville ikke benytte metoden.

- Biologerne ved DCE syntes ikke, at det var ambitiøst nok. De kom så igen politisk med at benytte deres egen selvopfundne metode til rapporteringer. Det var en meget kritisabel proces, der foregik dengang, siger Erik Buchwald.

Habitatdirektivet

- Habitatdirektivet fra 1992 forpligter EU's medlemslande til at bevare udvalgte naturtyper og arter, der er karakteristiske, sjældne eller truede i EU.
- Habitatdirektivet omfatter flere end 200 naturtyper og 700 arter af planter og dyr, heraf findes 59 naturtyper og flere end 100 arter i Danmark.
- Medlemslandene skal indrapportere vurderinger af naturtilstandene hvert sjette år. Det er de såkaldte artikel 17-rapporteringer.
- I 2024 vedtog EU en forordning om naturgenopretning. Den sætter bindende tidsfrister for indsatsen for god tilstand i de forskellige naturtyper.

Skovejerne skal have tillid til målinger

Dansk Skovforening har læst Erik Buchwalds åbne brev grundigt. Herfra er der tilfredshed med, at sagen nu får politisk fokus.

- Det er klart, at vi er nødt til at have opgørelsesmetoder, som er transparente og som skovejerne kan have tillid til stemmer overens med de reelle forhold i de danske skove.

- Der må selvfølgelig ikke kunne rejses tvivl om hvorvidt alt det, som skovejerne gør for natur og biodiversitet, reelt er spildt arbejde, fordi opgørelsesmetoden ikke giver mulighed for at dokumentere, at der sker fremskridt, oplyser direktør Anders Frandsen på foreningens hjemmeside.

→ Risikerer sanktioner

Fremover får det konsekvenser, at Danmark indrapporterer dystre målinger af naturen i skovene.

I juli sidste år vedtog EU en forordning om naturgenopretning. Den sætter bindende tidsfrister for indsatsen for god tilstand i naturtyperne.

Det gælder nu, at der skal være gunstig tilstand i 30 procent af arealet i 2030 stigende op til 90 procent i 2050. Opnår Danmark ikke det, kan der komme sanktioner fra EU.

- Det er ret ambitiøse krav fra EU. Hvis vi i Danmark skal kunne leve op til kravene, så nytter det ikke noget, at vi overimplementerer og måler med en selvopfundne metode, som dumper selv vores fineste urørte skove. Det er jo helt galt, påpeger Erik Buchwald.

- Så min opfordring herfra er, at ministeren bør sikre, at der genoptages afrapportering efter den gamle og velafprøvede målemetode fra før 2013. Det vil være fagligt korrekt, lyder det fra Erik Buchwald.

Ministerie bekræfter pludseligt skifte

Skovdyrkeren har forsøgt at få en kommentar fra trepartsminister, Jeppe Bruus.

Men ministeriet for grøn trepart henviser til svar, som ministeren tidligere har givet til Folketingets miljø- og fødevareudvalg.

Her bliver der blandt andet svaret på, om det er den nye målemetode, som er skyld i, at naturtilstanden i skovene pludselig blev rapporteret som dårlig og ugunstig i 2013 og 2019.

Det bekræfter ministerens udvalgsvar.

- I 2007 blev der af Miljøministeriet rapporteret gunstig bevaringsstatus for skovnaturtyperne, mens der af Miljøministeriet i 2013 og igen i 2019 af det daværende Miljø- og Fødevareministerium blev rapporteret stærkt ugunstig bevaringsstatus. Denne ændring i bevaringsstatus skyldes, at der i rapporteringerne i 2013 og 2019 blev anvendt en ny metode, som blandt andet indebærer ændringer i indikatorer, kriterier og vægtning. Et eksempel på en betydningsfuld ændring i metoden var blandt andet, at det blev lagt til grund, at mængden af dødt ved har

betydning for skovenes biodiversitet, fremgår det af udvalgsvarer.

Ministeren vil sammenligne med andre lande

Trepartsministeren oplyser videre, at han har sat et nabotjek i værk.

- De enkelte medlemslande har et råderum i forhold til valg af datagrundlag og metode. For at sikre, at afrapporteringen sker på et retvisende grundlag, har mit ministerium sat et nabotjek i værk, så Danmark forholder sig til hvordan lignende EU-medlemsstater afrapporterer til EU-Kommissionen.

- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er i dialog med Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet i forbindelse med den forestående afrapportering efter habitatdirektivet, skriver trepartsminister Jeppe Bruus.

Spørgsmålene til Folketingets miljø- og fødevareudvalg er stillet af venstrepolitiker Kristian Pihl Lorentzen, som er gået ind i sagen.

Han har i alt stillet 17 spørgsmål til minister for grøn trepart, Jeppe Bruus.

Kort om målemetoden

- Siden 2007 har DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet) leveret det faglige grundlag for de danske myndigheders artikel 17-rapportering til EU. Rapporteringen udføres hvert sjette år jævnføre EU's habitatdirektiv.
- Rapporteringen omfatter 60 habitatnaturtyper, hvoraf ti er skovtyper, og i alt 84 habitatarter, der alle står på direktivets lister over truede arter og naturtyper.
- Fra 2013 har DCE benyttet multikriteriesystemet til rapportering af bevaringsstatus for både de 34 lysåbne naturtyper (hede, klit, overdrev m.m.) og de ti skovnaturtyper.
- Multikriteriesystemet 'oversætter' overvågningsdata til en status for struktur og funktion på et entydigt og databaseret grundlag.
- Vurderingen af struktur og funktion for hver naturtype er beregnet ud fra antallet af prøvefelter, der opfylder kriterierne for alle indikatorer (efter "one out all out" princippet). Særligt for skovene gælder, at flere af indikatorerne kan opfyldes på enten prøvefeltniveau, på stationsniveau eller på regionsniveau, for at tage hensyn til den naturlige variation og "klumpethed", der ofte er i skovtyperne.

Kilde: DCE

Ifølge DCE er opgaven at vurdere skovene ud fra deres biologiske indhold. Det er op til de enkelte medlemsstater selv at udvikle de indikatorer og analysemetoder, der skal vurderes efter.

DCE afviser kritik af metode

Seniorrådgiver fra DCE afviser, at målemetode er misvisende.

Af Jens Mathiasen

Det er Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (DCE), som har udviklet den anvendte målemetode.

Herfra afviser seniorrådgiver Jesper Fredshavn kritikken af metoden.

- Jeg står fuldt og helt på mål for vores multikriterie-system. Metoden hviler på et solidt fagligt grundlag og leverer korrekte data om skovenes naturtilstand, siger Jesper Fredshavn, seniorrådgiver ved DCE.

- Dertil kommer, at det fra politisk side er besluttet ved de seneste to rapporteringer - i både 2013 og 2019 - at benytte metoden som grundlag for Danmarks afreporteringer til EU, siger seniorrådgiveren.

Han har selv været koordinator på de sidste tre rapporteringer – de såkaldte artikel 17-rapporteringer til EU.

Biologisk vurdering af skove

Jesper Fredshavn afviser, at ambitionsniveauet i habitatdirektivet alene er status quo eller en forbedring af tilstanden, som

den var i 1990'erne, hvor direktivet blev vedtaget.

- Opgaven fra EU er derimod, at vi skal vurdere skovene ud fra deres biologiske indhold. Habitatdirektivet handler om at beskytte sårbare arter og økosystemer. For at opnå gunstig bevaringsstatus skal vi derfor sikre, at der i de skove, der udpeges som habitatskove, er gode levemuligheder, så de naturligt hjemmehørende sårbare arter kan fremmes og udvikles. Det er ambitionen fra EU.

- Selve metoden til at vurdere om det er tilfældet, står ikke direkte nævnt i habitatdirektivet. Det er op til de enkelte medlemsstater selv at udvikle de indikatorer og analysemetoder, der skal vurderes efter, lyder det.

Realistiske krav

Ifølge Jesper Fredshavn er kravene i

Seniorrådgiver Jesper Fredshavn afviser kritikken af målemetoden. Foto: Aarhus Universitet.

måleværktøjet ikke urealistiske.

- Det er klart, at der er et stykke vej til at opnå et højere biologisk indhold i de danske skove, da stort set al dansk skov er plantet og i mange generationer har været dyrket med tømmerproduktion for øje. Men det er ikke umuligt at nå derhen, siger Jesper Fredshavn.

- Eksempelvis vil der være omkring 75-100 kubikmeter dødt ved pr. hektar i naturlige, urørte skove. I vores system ligger

der et mindstekrav på 10-20 kubikmeter, for at vi kategoriserer det som gunstig tilstand. Så vi har bestemt ikke lagt urealistiske krav ind, siger Jesper Fredshavn.

Danmark skal hvert sjette år rapportere bevaringsstatus for naturtyper og arter omfattet af habitatdirektivet jævnfør direktivets artikel 17.

Overvældende interesse for at rejse skov

Skovdyrkernes fagmand oplever enorm interesse for at rejse skov. Selvom detaljerne i Grøn Trepert endnu ikke er offentliggjort, anbefales det at få screenet arealerne, indhentet kommunegodkendelse og søge de nuværende ordninger.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Landmænd og lodsejere vil rejse skov som aldrig før.

Sådan lyder vurderingen fra Martin Snedker Hansen, der er skovfoged og skovrejsningsspecialist hos Skovdyrkerne Syd.

- Det stikker helt af. Jeg har arbejdet med skovrejsning i snart 16 år. Jeg har sjældent oplevet så stor interesse som i år, siger Martin Snedker Hansen.

Det er stadig tidligt på året - og der er stadig fire måneder tilbage af ansøgningsfristen ved Landbrugsstyrelsen (Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø).

Alligevel har han allerede fået langt flere henvendelser, end hele forrige sæson.

- Jeg bliver blandt andre kontaktet af landmænd, som gerne vil gøre noget proaktivt for klimaet, i stedet for at vente på, at de måske senere får pålagt krav om at reducere CO2.

- Men jeg hører også fra private, som er flyttet på landet - og som gerne vil forbedre natur og herlighed - og samtidig yde en klimaindsats, siger han.

Flere ordninger

Martin Snedker Hansen fortæller, at der lige nu er flere muligheder. Det er langt overvejende Landbrugsstyrelsens ordning og Klimaskovfondens skovrejsnings-

ordning, der søges. Men der er også Ny-skovfonden, der primært bruges på de helt små arealer under to hektar.

- Der er markant højere tilskud, hvis man søger Klimaskovfondens tilskudsordning. Med den ordning vil man typisk kunne opnå omkring 60.000 til 65.000 kroner i tilskud pr. hektar.

- Men her skal man være opmærksom på, at fonden overtager det fremtidige CO2-optag på arealet. Man kan altså ikke efterfølgende gå ud og sælge CO2-kreditterne. Man må dog godt medregne CO2-optaget i ejendommens eget CO2-regnskab, siger Martin Snedker Hansen.

Anderledes er det med Landbrugsstyrelsens ordning. Her beholder man det fremtidige CO2-optag fra skoven.

- Med Landbrugsstyrelsens ordning hedder støttebeløbet i år 37.500 kroner pr. hektar. Det er altså mindre end Klimaskovfonden, men til gengæld beholder man alle rettigheder over CO2-puljen på arealet, siger skovfogeden.

Skovrejsning med Grøn Trepert

Martin Snedker Hansen gør opmærksom på, at det i år er sidste ansøgningsrunde med den velkendte skovrejsningsordning fra Landbrugsstyrelsen.

- Det skyldes at den offentligt støttede skovrejsning fremover vil ske igennem Grøn Trepert.

I forbindelse med sidste års lancering af Grøn Trepert blev der lagt op til

Martin Snedker Hansen oplever stor interesse for skovrejsning.

Både fuldtidslandmænd og ejere af mindre ejendomme på landet viser stor interesse for at rejse skov.

75.500 kroner i støtte pr. hektar. Men der mangler fortsat mange detaljer om ordningen.

- Fra politisk side er der lagt op til, at vi skulle få bekendtgørelsen her til efteråret 2025. Når den kommer, ved vi præcist hvilket tilskud og hvilke krav, der vil blive stillet med skovrejsning igennem Grøn Trepert, siger Martin Snedker Hansen.

Ingen brændte broer

Skovfogeden gør det klart, at interesserede landmænd og lodsejere roligt kan søge via de ordninger, som allerede nu er kendte.

Det er nemlig altid muligt at annullere tilsagnet, og i stedet hoppe over i

Grøn Trepert, hvis den ordning er mere attraktiv.

- Man brænder ingen broer ved at søge Landbrugsstyrelsen eller Klimaskovfonden. Man kan altid takke nej, når tilsagnet kommer. Til den tid vil man uden problemer kunne søge Grøn Trepert i stedet for, lyder det fra Martin Snedker Hansen.

Han opfordrer interesserede til at komme i gang så hurtigt som muligt.

- Meget af det arbejde, vi skal gennemføre i forbindelse med ansøgning om skovrejsning er obligatorisk. For eksempel skal der altid screenes for fortidsminder, beskyttede naturtyper, råstof, fredninger med mere, og der skal sommetider gennemføres nabohøring.

Fælles for ordningerne er, at der skal indhentes VVM-afgørelse og accept ved kommune. Desuden skal det lokale museum høres, og Miljøstyrelsen skal godkende fredskovspålægelse af arealet.

- Derfor kan det være en fordel at få klaret ansøgningsarbejdet så tidligt som muligt. Vil man så senere med over i Grøn Trepert, så kan man fint gøre det – og meget af det nødvendige ansøgningsarbejde vil så allerede være klaret, siger han.

Skulle Grøn Trepert vise sig at være særdeles attraktiv, kan man godt forestille sig en flaskehals ved kommuner og miljøstyrelse op til ansøgning. Så er det godt at have godkendelserne på plads inden da.

- Derfor vil jeg opfordre interesserede →

Med Klimaskovfondens ordning afgiver man rettighederne til at sælge det fremtidige CO₂-optag på arealet. Men man beholder dog retten til at regne optaget med i eget CO₂-regnskab på sin ejendom.

→ til at henvende sig til os nu. Så får vi kigget på projektet i god tid, siger Martin Snedker Hansen.

Flere attraktive ordninger

En af dem, der står på spring til at rej-

se skov er Jakob Ernst. Han har fået tilsagn fra Klimaskovfonden til ni hektar ny skov. Skovrejsningen skal udføres på forældrenes ejendom ved Kolding.

- Vi har fået tilsagnet på 60.000 kroner pr. hektar fra Klimaskovfonden. Jeg

forventer, at vi benytter os af tilsagnet og går i gang med plantningen.

- Men omvendt vil jeg ikke udelukke, at vi måske kunne skifte over til ordningen under Grøn Trepert, hvis det viser sig, at den ordning er markant bedre, siger han.

Han glæder sig over, at der lige nu er så gode muligheder for skovrejsning – og at der er flere attraktive ordninger at vælge imellem.

Er du interesseret i at rejse skov, er du velkommen til at tage fat i din lokale skovfoged hos Skovdyrkerne.

Flere tilskudsordninger

Landbrugsstyrelsen

- Ordningen administreres af den nye styrelse for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Ordningen er åben med ansøgningsfrist 30. juni 2025. Det er sidste gang, at ordningen er åben – herefter tager Grøn Trepert over.
- Tilskuddet er op til 37.500 kroner i tilskud pr. hektar. Ansøger beholder selv alle rettigheder over CO₂-kreditter fra arealet.

Klimaskovfonden

- Ordningen administreres af den offentlige fond Klimaskovfonden.
- Skovdyrkerne samarbejder med fonden, og der er mulighed for at få op til 65.000 kroner pr. hektar.
- Ansøgerne afgiver muligheden for at sælge fremtidige CO₂-kreditter fra arealet, men CO₂-optaget må godt medregnes med i ejendom-

mens eget CO₂-regnskab.

- Åbner formodentligt i løbet af foråret/tidlig sommer 2025

Grøn Trepert

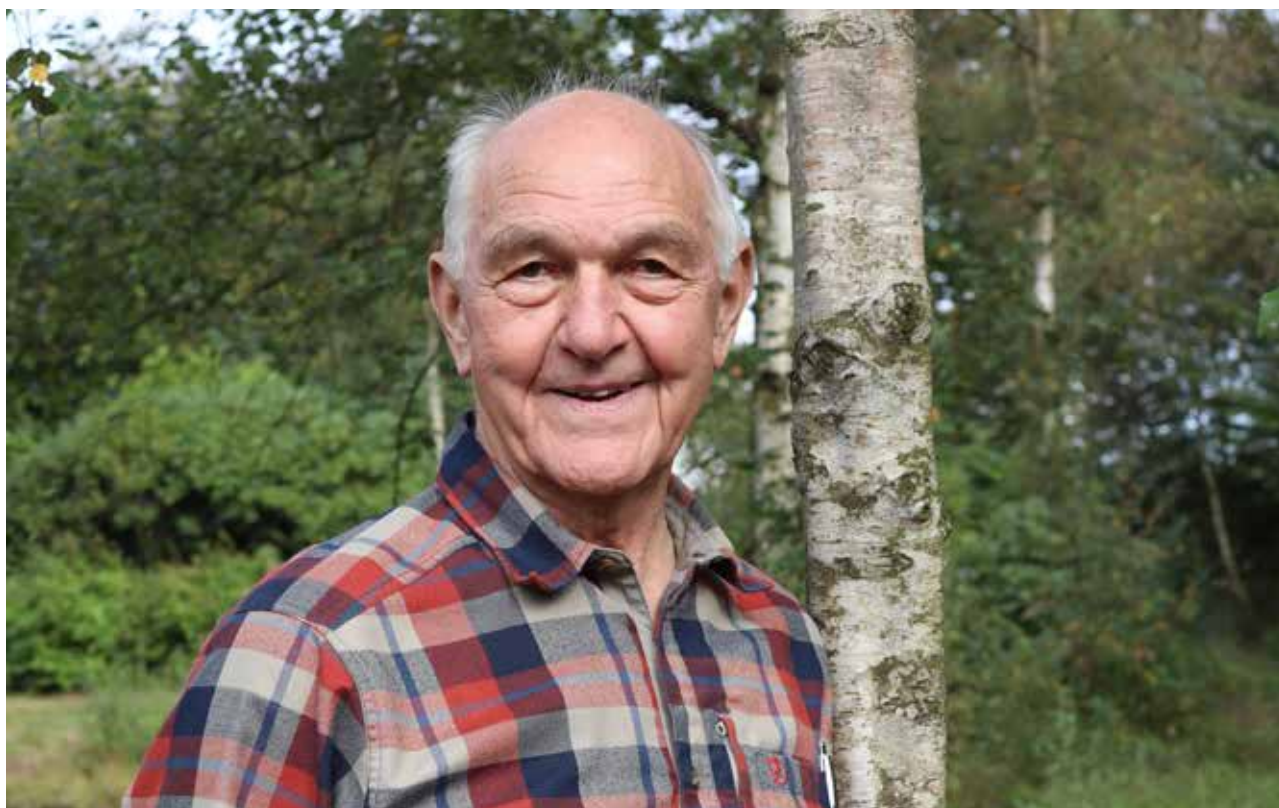
- Med skovrejsning under Grøn Trepert har der været lagt op til et tilskud på 75.500 kroner pr. hektar med yderligere tillæg på 15.000 kroner pr. hektar, hvis skoven etableres som urørt skov.
- Støttebeløb og vilkår kan ændre sig under politiske forhandlinger af bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen for skovrejsning under Grøn Trepert ventes offentliggjort her i efteråret 2025.
- Kan forventeligt søges fra forår 2026.

Nyskovfonden

- Nyskovfonden er en almennyttig fond, som støtter skovrejsning i Danmark.
- Nyskovfonden administreres af fonden selv. Fonden er stiftet af Forenet Kredit, Østifterne og Nykredit Realkredit A/S.
- Ordningen bruges primært på arealer mellem en og to hektar
- Der er to ansøgningsrunder pr. år.

Kom i gang nu

- Skovdyrkerne opfordrer landmænd og lodsejere til at henvende sig allerede nu, hvis man er interesseret i skovrejsning.
- Det vil altid være muligt at takke nej til tilsagn, hvis man senere ønsker at gå med i den kommende skovrejsningsordning under Grøn Trepert.

En markant formand er gået bort

Bendt Asbjørn Sloth var Skovdyrkerne Vestjyllands første formand. En markant og visionær skovbrugsmand er gået bort.

Skovbruget – og i særdeleshed de vestjyske skovdyrkere har mistet en markant foregangsmand.

Bendt Sloth var Skovdyrkerne Vestjyllands første formand og en af hovedkræfterne bag stiftelsen af Vestjydsk Skovdyrkerforening i 1987.

Han var en sand foregangsmand. Vidende, videbegærlig og en erfaren foreningsmand med stærk forankring i medlemsejede virksomheder. Han havde altid fokus på at skabe reel værdi for ejerne.

Passionen for skovdyrkning var dybtfølt, og han arbejdede målrettet for at forbedre produktiviteten i de skove, han engagerede sig i – først i Danmark og siden i Frankrig.

Med sine meningers mod

I Skovdyrkerne satte Bendt Sloth tydelige aftryk, både som lokalformand og som næstformand i hovedbestyrelsen frem til 1999.

Han var aldrig bange for at tage bladet fra munden og bidrog med markante holdninger og skarpe udtalelser.

Forud for stiftelsen af Vestjydsk Skovdyrkerforening gjorde han opmærksom på, at de lokale skove 'lignede uhøstede kornmarker i januar'. De manglede forvaltning og nyttiggørelse. Det skulle den nye skovdyrkerforening bidrage til.

Sammen med statsskovrider J. E. Handberg var han også pioner i forhold til skovflis, som han med sin karakteristiske landmandsjargon be-

skrev som »skovbrugets brystflæsk« – et nødvendigt biprodukt, som man ikke kunne leve af, men heller ikke undvære.

Livslang passion

Bendt sloths engagement i skovpolitik varede livet igennem - og han var aldrig bange for at tage stilling – særligt når det gjaldt den »unyttiggørelse« af skovene, som han med bekymring så brede sig i de senere år.

Med Bendt Sloths bortgang har vi mistet en af skovens store træer. Det føles særligt vemodigt, at det sker mindre end et år efter, at vi også tog afsked med foreningens første skovrider Per Hilbert.

Bendt og Per havde et tæt samarbejde, der udviklede sig til et livslangt venskab.

Æret være Bendt Asbjørn Sloths minde.

Nikoline er ansat som skovarbejder hos Skovdyrkerne Øerne.

Mød Nikoline: Skovarbejderen med et hjerte for skovens liv

Nikoline Zora Andersen kombinerer praktisk skovdrift, respekt for naturen og specialtrænede hunde i sin hverdag som skovarbejder hos Skovdyrkerne Øerne.

Tekst og foto: Laura Vilsgaard

Jeg møder Nikoline i hendes Toyota Hilux, og sammen kører vi mod Vesterskoven. Det har været et voldsomt blæsevejr i går, og Nikoline skal tjekke, om der er faldet store grene ned, eller om træer er væltet og spærrer for skovvejene. Vesterskoven, en stor skov på flere hun-

drede hektar, har masser af stier og veje at holde øje med.

Nikoline Zora Andersen er skovarbejder, og hendes erfaring og dygtighed har hurtigt gjort hende til en værdifuld medarbejder hos Skovdyrkerne. Hun har arbejdet som skovarbejder siden 2022, og hendes hverdag spænder vidt – fra at varetage skovning og småplantning til at

sikre biodiversiteten i de mange skove, hun plejer på Sjælland.

På vej gennem skovene: Øjnene på skovens liv

Som vi kører gennem Vesterskoven, stopper Nikoline ved en kæde, der afspærrer en sti ind i skoven. Hun hopper hurtigt ud af bilen og fjerner kæden, så

vi kan komme videre. Jeg ser på hundeburet bag mig, hvor Nikolines ruhårede hønsehund sidder stille og iagttager mig. Der er en ro over ham, som afspejler hans ejer.

»Vi har fem ruhårede hønsehunde derhjemme,« siger Nikoline, mens hun vender sig mod mig. »Min kæreste og jeg er schweisshundeførere. Vi træner dem til at følge blodspor og bruge dem til at eftersøge nødstedt vildt.« Hun beskriver sin hunds arbejde og, hvordan de er med til at finde vildt, der enten er blevet ramt af bilister, eller som ikke ligger forendt efter et afgivet skud på jagt. »Når vi finder dyret, vurderer vi, om det skal aflives. Det kan lyde nemt, men der er mange udfordringer med at finde et dyr, især når det har lagt sig til ro et sted.«

Jeg lytter til hendes ord og forstår hurtigt, at det ikke bare er et spørgsmål om at finde dyrene, men om at bruge erfaring og snilde. »En jagthund er ikke det samme som en schweisshund. En schweisshund har erfaring fra mange praktiske eftersøgninger. Den er en specialist i at følge spor.«

Hverdagen som skovarbejder

Vi fortsætter gennem skovene, og Nikoline viser mig nogle af de steder, hun

Ved siden af arbejdet som skovarbejder er Nikoline schweisshundefører.

har arbejdet på de sidste par år. Hendes baggrund som gartner har givet hende et solidt fundament i arbejdet med træer og planter. I et tidligere job i et nedrivningsfirma lærte hun at bruge de lidt større maskiner. Efter at være blevet ansat som ufaglært skovarbejder hos Skovdyrkerne har hun hurtigt tilegnet sig en stor praktisk viden om skovdrift – fra småplantning og renhold til tilsyn og opsyn med skovene.

»Jeg blev ansat som ufaglært skovarbejder, og det har været en god mulighed for at lære meget på den praktiske måde,« forklarer hun, mens hun hurtigt hopper ud af bilen for at flytte en gren fra vejen.

I dag er hun på vej til at vurdere et væltet træ, der ikke spærrer for vejen. »Det ser ud til at være fra for nylig, men det blokerer ikke vejen, så vi lader det ligge,« siger Nikoline, mens hun kigger på træets knækkede stamme. Hun er hurtigt til at vurdere situationen, og det er tydeligt, at hendes erfaring giver hende en skarp sans for, hvad der kræver handling. →

→ Skovarbejde med respekt for naturen

Da vi kører videre gennem skovene, fortæller Nikoline om sin filosofi som skovarbejder. »Når jeg fælder et træ, så er der nogen, der har passet på det i 20-50 år, og før det har nogen plantet det,« siger hun med en tankefuld mine. »De mennesker sender jeg altid en tanke, når jeg fælder de store træer. Skovarbejde handler om at ære naturen og det arbejde, der er blevet lagt i at pleje træerne.«

Nikoline holder øje med, hvordan skovvejene er blevet brugt, og sørger for, at der ikke ligger affald i skovene. Hun er på fast vagt i mange af de skove, hun arbejder i, og i dag er det Vesterskoven, der står på listen. »Jeg holder øje med alt – veje, vildt og om træerne er i orden. Jeg ser på kronerne på træerne, især om sommeren, fordi de afslører meget. Hvis et træ er væltet, er det let at se på de omkringstående trækroner.«

Biodiversitet og det større perspektiv

For Nikoline handler arbejdet i skovene ikke kun om at fælde træer, men om at tage ansvar for biodiversiteten. »Jeg har fundet ud af, at det giver mig en helt anden mening at arbejde med skovene. Når jeg fælder et træ i en have, hjælper jeg kun én familie. Men når vi arbejder i skovene, kan vi skabe noget, som alle kan få glæde af – et rigt dyre- og planteliv og træer, der bruges til byggeri.«

Nikoline forklarer, hvordan hun sammen med sine kollegaer arbejder med at sikre, at biodiversiteten i skovene bevares. »Vi sørger bl.a. for, at vi både skaber lysåbne områder til sommerfuglene og plejer de områder, hvor træerne vokser. Det handler om at balancere naturens behov med skovdriften.«

Afslutning på arbejdsdagen

Dagen går hurtigt, og vi er næsten færdige med at køre gennem skovene. På et af de sidste strækninger ser vi et smukt syn – en rudel dåvildt, der løber hurtigt mellem træerne. En hjort med et impo-

»Når jeg fælder et træ i en have, hjælper jeg kun én familie. Men når vi arbejder i skovene, kan vi skabe noget, som alle kan få glæde af«, siger Nikoline. Foto Jens Mathiasen

nerende gevir stopper op og ser på os, før han fortsætter sin flugt. Nikoline smiler og tager kikkerten frem for at få et bedre kig.

»Skovarbejde handler ikke kun om hårdt arbejde,« siger hun med et glimt i øjet. »Det handler om at have respekt for naturen og gøre det ordentligt.«

Efter at have observeret vildtet et

øjeblik kører vi videre, og Nikoline vender fokus tilbage til vejen. Hendes blik er skarpt og opmærksomt, som hun hele dagen igennem har vist. Det er tydeligt, at arbejdet, hun udfører, ikke kun handler om de fysiske opgaver, men om at pleje og beskytte et system, der gavner både naturen og de mennesker, der nyder godt af det – både nu og i fremtiden.